

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ : «Αΐθουσα άναμονής».

Μέ ὄλη μας τὴν καλὴ διάθεση, μὲ διπλὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ ἑλληνικὸ ἔργο καὶ μὲ τὴν πεποίθηση ποὺ γεννᾷ πάντα ἡ καλὴ προηγούμενη ἐργασία ἐνὸς συγγραφέα, πήγαμε στὴν πρεμιέρα τοῦ ἔργου τοῦ κ. Λιδωρικῆ. Τὸ θέμα του, κάπως γνωστὸ ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ συγγραφέα στὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» — ἡ μάταιη ἀναζήτηση τῆς εὐτυχίας— κι' ὁ συμβολισμὸς ποὺ κρυβόταν στὸν τίτλο, ἔδιναν πολλὰς ὑποσχέσεις.

Στὸ ἀνοιγμα τῆς αὐλαίας παρουσιάστηκε πραγματικὰ, σ' ἕνα ὑποβλητικὸ σκηνογραφικὸ δίπτυχο, ἡ αΐθουσα ἀναμονῆς ἐνὸς ψυχιατρείου καὶ τὸ ἱατρεῖο του. Διάφοροι ἄρρωστοι περιμέναν τὴ σειρά τους. Ἐνας μελοδραματικὸς χορὸς μὲ κορυφαῖο τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴ φυσαρμόνικα ποὺ τοὺς συνδέει, τοὺς προστατεύει καὶ τοὺς διασκεδάζει.

Μέσα ὅμως στὸ ἱατρεῖο γίνεται ἕνα ἄλλο δράμα. Οἱ ἄρρωστοι ξεχνιοῦνται πολὺ συχνά, γιατί ὁ ψυχίατρος Παῦλος Ὀρλώφ παλεύει μὲ τὴ δική του τὴ μοίρα, ποὺ τὴν κρατᾷ στὰ χέρια τῆς ἡ γυναίκα του, ἡ Μελίνα. Ἡ γυναίκα αὐτὴ, ἀφοῦ εἶχε ἀναδείξει τὸν ἄντρα τῆς, ἐπληττε τὴν ὑπηρετώντας τὸ ἔργο του κι' ἐπείριμενε ἀπὸ κάπου ἄλλοῦ τὴν εὐτυχία. Ἄξαφνα, στὸ σαλόνι ἀναμονῆς μπαίνει ἕνας περίεργος ἀσθενὴς, ὁ ψυχίατρος Ρέλης, ποὺ ἀπογοητευμένος ἀπ' τὴ ζωὴ, ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὴ σωτηρία ἀπ' τὸ διάσημο συνάδελφό του. Ἡ Μελίνα ποὺ καρτεροῦσε τὴν εὐτυχία, τὴ βρίσκει στὸ πρόσωπό του. Ἐνας νέος στίβος ἀνοίγεται μπροστά της. Θ' ἀνυψώσει τὸν κουρασμένο, θ' ἀναδείξει τὸν ἥρωα ποῦ χει κλονιστεῖ. Ἡ λαχτάρα τῆς γιὰ νέα ζωὴ νύνηται τὴ μάσκα τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς καὶ σὲ λίγο, ἐρωτευμένη, δίνει τὸ ἱατρεῖο καὶ τὴν καρδιά της στὸ νέο της εἶδωλο.

Στὰ δυὸ τελευταῖα μέρη ἡ ἀνήγουχη γυναίκα κυνηγᾷ πάλι τὴ φευγαλέα εὐτυχία ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ χαρεῖ μὲ σιγουριά στὸν ἐπιτόλαιο ἐραστή της, ποὺ στὸ τέλος τὴν ἐγκαταλείπει. Τὸ δράμα τῆς δὲ μᾶς συγκινεῖ. Οἱ ὑψηλοὶ προορισμοὶ δὲν ἔχουν τέλος. Ὁ πρῶτος σύζυγος ἄλλωστε ἔχει ξεπέσει ἀπὸ τὴ θλίψη του στὰ καπηλειὰ καὶ σὲ λίγο θ' ἀφοσιωθεῖ ἴσως πάλι στὴν ἀνόρθωσή του. Δὲν εἶναι ἀξιολύπητη.

Ἐν τῷ μεταξύ στὸ σαλόνι οἱ ἄρρωστοι γιατροῦνται μὲ τὸ φυσικότερο τρόπο, διασκεδάζοντας ἀναμεταξύ τους μὲ ἔρωτες, τραγούδια καὶ διαπληκτισμούς. Ἐνα δεῦτερο θέμα, ποὺ ἂν καὶ ἔχει τὴν ἴδια ἀτμόσφαιρα μὲ τὸ πρῶτο, ξετυλίγεται χωριστά, στὸν «προθάλαμὸ» του. Ἐτοί εἶναι ἴσως καὶ ἡ ζωὴ καὶ δὲ θάταν μὲγάλο ἐλάττωμα τὸ ἀσύνδετο αὐτὸ ἂν ὑπῆρχε ἀλήθεια, συγκίνηση καὶ ζωντάνια. Μὰ τὸ ἔργο δυστυχῶς, παρ' ὄλη τὴν ωραία ἐμπνευση καὶ τὴν ὑποβλητικὴ του ἀτμόσφαιρα, δὲν εἶχε θεατρικότητα καὶ δραματικὴ πνοή. Ὅλα ἦσαν διανοητικὰ εὐρήματα, συμβατισμὸς καὶ μεγάλα λόγια. Διάλογος καὶ μόνο διάλογος. Ὅλα τ' ἄκουες, τὰ μάθαινες, σ' ἔκαναν νὰ τὰ σκεφτεῖς, μὰ δὲν τ' ἄβλεπες, δὲν τὰ ζούσες. Συγκίνηση οὔτε μιὰ στιγμή δὲ δοκιμάζεις, παρ' ὄλο ποὺ οἱ ἐξαιρετικοὶ ἐκτελεστὲς ἔκαναν κάθε προσπάθεια νὰ ζωντανέψουν καὶ νὰ φυσήσουν πνοὴ στὸ διανοητικὸ αὐτὸ παιχνίδι καὶ στοὺς συμβατικούς, τίς περισσότερες φορές, τύπους του.

Ἀπιθανότητες σὲ ξάφνιαζαν σὲ κάθε στιγμή, ἔρωτες κεραυνοβόλοι, ἀπότομες ψυχικὲς ἀλλαγές, ἥρωες ποὺ πολὺ μικρὴ συμπάθεια σοῦ γεννοῦσαν. Ὑστερα, ἡ ἀτέλειωτη αὐτὴ ἐναλλαγὴ σκηνῶν μεταξὺ σαλονιοῦ καὶ ἱατρείου, ἡ μὲγάλη κοινοτοπικὴ συζήτηση γιὰ τὴν εὐτυχία ποὺ βρίσκεται μόνον στὴν ἀναμονὴ τῆς, ἡ συσώρευση σκιτσογραφημένων πρόχειρα τύπων, μέσα σὲ μιὰ δράση ὑποτυπώδη ποὺ βαδίζει βῆμα σημειωτόν, κούραζε πολὺ στὸ τέλος. Ἄν δινόταν συντομότερα, μὲ περισσότερὴ συνοχὴ καὶ πρὸ παντὸς μὲ πῖο ἀνθρώπινα στοιχεῖα, ἢ ἂν ἔμενε ὁμαδικὸ δράμα μέσα στ' αὐστηρὰ ὄρια τοῦ συμβολισμοῦ, χωρὶς τὴν ὑπερτροφία ἐνὸς θέματος, τὸ ἔργο θάταν μιὰ ἀξία συνέχεια τῆς «Μεγάλης Στιγμῆς» ποὺ παραμένει ἀκόμη τὸ καλύτερο ἔργο τοῦ νέου συγγραφέα.

Γιατὶ εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς καὶ στὸ νέο αὐτὸ ἔργο συναντᾷς μερικὲς σκηνές ἀληθινὰ θεατρικὲς, διάλογον ἀρκετὰ ἔξυπνο καὶ μερικοὺς ωραῖα δοσμένους τύπους, ὅπως τοῦ γιατροῦ Ρέλη, τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ φυσαρμόνικα καὶ τοῦ ἀπογοητευμένου ποὺ δὲν πιστεύει πιά στὴ ζωὴ. Καὶ τὸ κυριότερο, διαπνέεται ὄλο τὸ ἔργο—ἀδιάφορο ἂν δὲν κατάφερε νὰ τοῦ μεταδώσει τὴ φλόγα της— ἀπὸ τὴν πλατύτερη ἀγωνία γιὰ τὴν ἀνθρώπινη μοίρα.

Τὸ παίξιμο καὶ τὸ ἀνέβασμα ἦσαν πολὺ καλά. Μὲ ἀπλοῦστατα μέσα, χωρὶς διόλου χρονοτριβὲς ὁ κ. Σαραντίδης πέτυχε τίς ἀπαιτούμενες γρήγορες ἐναλλαγές. Οἱ ἡθοποιοί, ἀπὸ τὴν κ. Κοτοπούλη ποὺ ἔχει πάντα τὸ μυστικὸ νὰ δίνει παλμὸ καὶ ζωὴ καὶ στὸν πῖο συμβατικὸ τύπο, ὡς τὸν ἐρμηνευτὴ καὶ τοῦ πῖο μικροῦ ρόλου, ὅλοι ἦσαν πολὺ καλοὶ κι' ὅπου βρῆκαν ἀνθρώπινο περιεχόμενο, τὸ ἀνέδειξαν μὲ πολλὴ τέχνη.

Ὡς τόσο ἡ «Αΐθουσα ἀναμονῆς» μπορεῖ ν' ἀπογοήτευσε σὰν ἔργο, μὰ δὲν παρέλειψε νὰ δείξει τὴν ἐξαιρετικὴ πάντα δυναμικότητα τοῦ συγγραφέα, ποὺ ἐλπίζουμε πὼς ἔχει πολλὰ νὰ χαρίσει στὸ Νεοελληνικὸ Θέατρο. ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ—ΠΑΠΑΔΑΚΗ